

BEZPEČNÁ STŘECHA

Úvod do problematiky ochrany proti pádu z výšky

Jakákoliv plochá střecha, na které je třeba vykovávat určitou práci, je nutné považovat za pracoviště. A v případě, že okraj ploché střechy není zajištěn zábradlím nebo jiným ohrazením (dostatečně vysokou atikou, lešením, apod.), je nutné považovat takovou střechu za pracoviště s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.

Všechny ploché střechy se vždy stávají pracovištěm ve fázi výstavby, protože na nich dochází k činnostem různého rozsahu a charakteru. Na základě skutečnosti, že se pak žádná plochá střecha neobejde bez kontrol a následné údržby, tak se každá střecha stává občas pracovištěm také v průběhu užívání stavby. Proto je nutné umožnit na střechy přístup za účelem jejich kontrol, údržby a případně i nutných oprav, a proto musí být na střechách vytvořena také taková opatření, která by umožnila potřebné práce bezpečně provádět. Problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky řeší jednotlivá ustanovení Nařízení vlády 362/2005.

V současné době se už na většině nově budovaných objektů setkáváme s kotvícími zařízeními sloužícími zejména pro bezpečnou údržbu plochých střech. K navrhování a realizaci kotvících zařízení na střechách dochází díky nové legislativě převzaté do našich právních norem v rámci evropské integrace. Taková zařízení je ale možné využívat také v průběhu vlastní výstavby v případě, kdy není účelné použití prostředků kolektivní ochrany s ohledem na povahu, předpokládaný rozsah a dobu trvání práce resp. počet dotčených zaměstnanců.

Jako kotvící zařízení se používají nejčastěji jednotlivé lanové úchyty vhodně rozmístěné jak podél okrajů plochých střech, tak i v blízkosti nezabezpečených otvorů umožňujících propadnutí (střešních světlíků apod.). Komfortnější a bezpečnější práci na střechách umožňují permanentní lanové systémy, které slouží k plynulému pohybu pracovníků podél nerezových lan napnutých mezi jednotlivými kotvícími body. Tyto systémy jsou buď s, nebo bez možnosti přejíždění přes jednotlivé sloupky. Obdobně fungují také systémy s kotvícími kolejkami.

Veškerá kotvící zařízení určená pro ploché střechy musí splňovat požadavky ČSN EN 795. Kompromisním řešením, které je často v praxi využíváno, může být použití tzv. „montážního lana“, které se mezi jednotlivé lanové úchyty napne pouze v případě práce na střeše. Takové opatření využívající dle terminologie zmíněné normy „poddajné kotvící vedení z textilního lana“ umožní také plynulý pohyb podél okraje střechy, vždy ale jen v rozsahu několika málo polí, kde se pracovníci zrovna vyskytují, a v případě práce u ostatních okrajů střechy je nutné montážní lano vždy přemístit a upevnit na jiné vhodné místo.

Všechna tato do praxe nově zaváděná opatření se realizují na základě ustanovení zákona 309/2006 Sb. který přenesl částečně zodpovědnost za bezpečnost na stavbách na zadavatele staveb. Stavebníci (investoři) jsou ale zodpovědní nejen za bezpečnost na staveništích, ale také za bezpečné užívání stavebních objektů v průběhu jejich celé životnosti, a to zejména s ohledem na nutnost provádět také jejich bezpečnou údržbu. Na výše uvedený zákon pak navazují další právní předpisy, zejména Nařízení vlády 591/2006 Sb. o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích.

Povinnost zadavatele stavby zajistit bezpečnost na staveništi je přenášena na stavbách od určité velikosti na koordinátory BOZP, kteří v současné době už běžně fungují na většině staveb. Nedostatkem současné stavební praxe je ale skutečnost, že koordinátoři jsou najímáni investory až při zahajování staveb zejména díky tlaku stavebních úřadů resp. potřebě doplnit dokumentaci o problematiku BOZP. Přitom koordinátoři by měli být aktivní již v rámci přípravy staveb a úzce spolupracovat s projektanty. Koordinátoři jsou totiž ze zákona povinni zajistit již ve fázi přípravy stavby taková opatření, aby bylo možné provádět bezpečnou údržbu stavebních objektů v průběhu jejich užívání.

Bezpečná střecha z pohledu její údržby je pak taková střecha, která je buď trvale osazena zábradlím, nebo jinou dostatečně vysokou konstrukcí po celém jejím obvodu (toto opatření se vyskytuje ale jen na pochozích, zejména veřejně přístupných střechách a terasách), nebo jinými vhodnými technickými prostředky. A právě takovými technickými prostředky jsou různá kotvící zařízení, která vyrábí mnohé úzce specializované zahraniční firmy.

Každý jednotlivý typ kotvícího zařízení specifikovaný nejen způsobem jeho kotvení do nosné konstrukce, ale také možnostmi jeho využití, musí být podroben náročným zkouškám v některé z renomovaných zkušeben a mít certifikát v souladu s příslušnými normami. Navíc lze očekávat, že už tak náročný proces zkoušek prováděných dle současně platných pravidel bude v dohledné době pravděpodobně ještě rozšířen. Toto upevní pozici zahraničních dodavatelů, protože opravdu jen úzce specializovaní výrobci budou schopni zajistit veškeré zkoušky na všechny výrobky z poměrně širokého sortimentu.

Do České republiky se kotvící zařízení s požadovanými certifikáty dováží. Jejich montáž podléhá přísným pravidlům daným montážními návody výrobců a musí být prováděna výlučně dle návrhů projektantů, kteří mají pro takovou činnost potřebné zkušenosti. Jedná se zejména o dokonalou znalost zásad navrhování stanovených každým výrobcem pro konkrétní typ nebo systém zařízení. Mezi jednotlivými výrobky jsou totiž značné rozdíly.

O tomto tvrzení se můžete přesvědčit sami například u společnosti Topwet s.r.o., která má u nás v oblasti zabezpečení proti pádu z výšek v oblasti plochých střech rozhodně nejdelší tradici. Tato společnost se specializuje na dodávky střešních prvků a je vůdčí firmou mezi specializovanými dodavateli příslušenství pro aplikace na plochých střechách v ČR. Svůj základní sortiment vlastních výrobků pro odvodnění plochých střech (vpusti, chrliče, pojistné přepady) brzo rozšířila o další příslušenství (odvětrávací komínky, šachty pro zelené střechy apod.) a dále doplnila právě o kotvící zařízení. K tomu došlo již před mnoha lety na základě požadavků jejích zákazníků, kteří potřebovali zajistit bezpečnost svých zaměstnanců při práci na plochých střechách.

Mezitím narostly díky legislativním změnám požadavky na bezpečnost práce na střechách do takových rozměrů, že firma Topwet již v první polovině roku 2010 uvedla na český trh ucelený zabezpečovací systém pod vlastní obchodní značkou TOPSAFE. Sortiment výrobků firma neustále rozšiřuje, a tak se v současné době zabývá problematikou navrhování a realizace zádržných systémů pro ploché střechy u Topwetu už celý tým odborníků. Jednotliví jeho členové vytváří trvalou podporu nejen svým stabilním zákazníkům, ale budou v případě potřeby k dispozici komukoliv, koho tato problematika hlouběji zajímá.

Ing. Eduard Schilhart, CSc.

Technický ředitel společnosti TOPWET